

TAIVALKUNTA – LAPSEN KOKOINEN KYLÄ

Vastine Taivalkunnan kyläkoulun säilyttämiseksi

Taivalkunnan kylät ry

Taivalkunnan koulun vanhempainyhdistys

Taivalkunta, Nokia

14.10.2019

Sisällys

YHTEENVETO	3
JOHDANTO.....	5
1 TAIVALKUNNAN KOULUN KULURAKENNE.....	7
1.1 Kiinteistökulut	7
1.1.2 Ratkaisuehdotuksia kiinteistökulujen kompensoimiseksi.....	7
1.2 Henkilöstökulut	8
1.3 Koulun lakkauttamisen aiheuttamat kuljetuskustannukset.....	9
2 TAIVALKUNNAN KOULUN OPPILASMÄÄRÄT.....	10
2.1 Ratkaisuehdotuksia koulun oppilasmäärän kasvattamiseksi.....	12
3 KOULUN LAKKAUTTAMISEN AIHEUTTAMAT HAITTAVAIKUTUKSET	15
3.1 Lapsiin kohdistuvat välittömät ja välilliset haittavaikutukset	16
3.2 Kyläyhteisöön kohdistuvat haittavaikutukset.....	16
LÄHTEET	17
LIITTEET.....	17

YHTEENVETO

Nokian kaupunginvaltuusto on 12.12.2016 päättänyt perusopetuksen koulujen palveluverkon pitämisestä nykyisellään lukuvuoden 2022 - 2023 asti. Kaupungin sivistysoimi on kuitenkin romuttamassa tätä päätöstä erittäin nopealla aikataululla siten, että kuntalaisten kuuleminen on 3.-14.10.2019 ja vuoden 2020 talousarvioesitys sisältäisi Taivalkunnan koulun lakkauttamisen ja oppilaiden siirtämisen Nokian kouluun. Kuntalain mukaan kunnan tehtävänä on edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla. Esitetty kireä aikataulu ei mahdollista Taivalkunnan koulun lakkauttamisen todellisten vaikutusten selvittämistä ja lapsivaikutusten arviointia.

Taivalkunnan kylä on esimerkillinen siinä, mitä kyläyhteisön aktiivisuus ja kehittämishalu voi saada aikaan. Kyläyhteisö on kehittänyt kylää jo vuosikymmeniä – se on muun muassa laittanut alulle kyläkoulun toimimisen palkittuna ja kansainvälistäkin huomiota saaneena yrittäjäyyskouluna. Taivalkunnan koulu on profiloitunut myös Suomen ainoana Golf-kouluna. Yhteistyö Nokia River Golfin kanssa on tuonut huomiota Golf-liitolta saakka, NRG on palkittu koulugolf -toimintansa ansiosta. Koululaisista on noussut myös useita lupaavia golfareita, jotka ovat useana vuonna kisanneet menestyksekkäästi. Taivalkunnan koulun yhteistyö Golfin kanssa tuo tunnettuutta koko Nokian kaupungille.

Taivalkunnan kylät ry ja Taivalkunnan koulun vanhempainyhdistys vastustavat Taivalkunnan koulun lakkauttamista mm. seuraavista syistä:

- Koulu on alueelleen keskeinen vetovoimatekijä -> koventuvassa kilpailussa työssäkäyvistä veronmaksajista Nokian kaupungin kannattaa jatkossakin tarjota lapsiperheille mahdollisuutta asua tiiviin kaupunkiasumisen rinnalla myös kyläympäristössä kyläkouluineen -> kaupunki pystyisi omilla toimillaan myös lisäämään rakentamista alueella
- Taivalkunnan koulun oppilasmäärä ei tule laskemaan sivistystoimen esittämän suuntauksen mukaisesti, kun huomioi alueella asuvien ja sinne muuttavien lasten määrän (kyläyhdistyksen tekemä ovelta-ovelle selvitys)
- Lapsuusajan hyvinvointi heijastuu nuoruus- ja aikuisikään. YK:n lastenoikeuksien julistuksessa sanotaan, että lasta koskevissa päätöksissä on ensimmäisenä otettava huomioon lapsen etu -> Koulun lakkauttamisen vaikutuksia arvioitaessa tulee arvioida lasten hyvinvointi -näkökulma, vaikutukset kyläyhteisöön ja sen yksilöiden hyvinvointiin. Muun muassa nämä seikat huomioon ottaen, koulun lakkauttaminen ei tällöin vähennä kustannuksia vaan pikemminkin lisää pitkän aikavälin kokonaiskustannuksia.
- Tutkimusten mukaan pienet kyläkoulut ovat arvokkaita kasvu- ja oppimisympäristöjä ->katsomme, että Taivalkunnan koulun lakkauttaminen vähentäisi lastemme hyvinvointia mm. koulumatkojen, oppimisympäristön, opetusryhmäkoon kuin muiden lastemme hyvinvointia ylläpitävien asioiden, kuten ystävyysuhteiden osalta
- tutkimuksessa (LASERI-tutkimus 2013) on osoitettu koulumatkan kulkutavan olevan yhteydessä muuhun liikunta-aktiivisuuteen ja fyysisesti aktiiviseen elämäntapaan niin lapsuudessa kuin aikuisena. Lapsuudessa ja nuoruudessa koulumatkojen kävely tai pyöräily ennustavat fyysisesti aktiivista elämäntapaa myöhemmin elämässä ja koulumatkansa

kävellessä tai pyörällä liikkuvat lapset ovat myös vapaa-ajallaan aktiivisempia. Liikunnan osoittamat terveysvaikutukset ovat kiistattomia aina vanhuuteen saakka. Lapsien kannustaminen liikkumaan säästää pitkällä tähtäimellä terveydenhuollon kustannuksia. Tämä tulee huomioida päätöksenteossa.

- Taivalkunnan koulu on kaupungin ainoa lähialueella ja opetuksen lisäksi koulurakennus on kyläyhteisölle elintärkeä toimien kyläläisten kokoontumis- ja harrastuspaikkana
- Harrastusmahdollisuudet eivät poistuisi vain koulun sisätilojen myötä, vaan myös koulun piha-alue (pallokenttä, urheilukenttä, puisto) veisivät suuren osan harrastusmahdollisuuksista. Tämä vähentäisi huomattavasti koko kylän liikunnallista aktiivisuutta, jolla on pitkällä tähtäimellä negatiivisia terveysvaikutuksia. Liikunnallisuuden tukeminen heijastuu vanhuuteen saakka ja paljon liikkuvat ihmiset ovat vielä ikääntyneinäkin terveitä vähän liikkuviin nähden.
- Koulutilojen käyttöä olisi mahdollista kasvattaa mm. tilojen vuokraustoiminnalla -> toisi lisätuloja

Taivalkunta on sijainnillisesti loistava paikka lapsiperheille, jotka haluavat ympärilleen rauhaa, tilaa, luontoa ja yhteisöllistä elämistä. Koulu lisää alueen houkuttelevuutta merkittävästi.

Taivalkunnan kyläkoulun edut oppilaan näkökulmasta ovat kiistattomat: Se on lähellä kotia, oppimisympäristö on virikkeellinen ja luonnonläheinen, ihmissuhteet koulussa ja kylällä ovat tiiviitä sekä koulun ja kodin välillä on tehokasta. Tutkimukset korostavat perusopetuksessa vuorovaikutuksen merkitystä oppimisessa. (Lehtinen & Vauras 2016). Kyläkoulussa toteutuu luonnostaan eri-ikäisten oppilaiden yhteistyö, toisten auttaminen, vastuunottaminen ja vertaistuki. Opetussuunnitelmassa korostettu yhteisöllisyys toteutuu Taivalkunnan koulussa luonnostaan. Taivalkunnan koulussa luokkakoot ovat inhimillisiä ja opettajalla on aikaa kohdata oppilaat yksilöllisesti.

Koulurakennus on terve, siellä ei ole sisäilmaongelmia. Uusimmassa valtuustoaloitteessa (Nokian uutiset) puurakentaminen nostettiin esille ja sen potentiaali tuotiin esiin kouluinvestoinneissakin. Tässä meillä on valmiina yksi terve, puurakenteinen koulu. Muistetaan huomioida tämäkin investointeja mietittäessä.

Taivalkunnan koulu täyttää 100 vuotta vuonna 2022. Jotain on tehty oikein, koska koulurakennus seisoo edelleen pystyssä; terveenä ja vireänä. Tämä jos mikä voisi olla Nokian kaupungille imagollisesti ja kulttuurillisesti merkittävä asia ja ylöpyden aihe.

JOHDANTO

Nokian kaupunki on nostanut käsittelyyn Taivalkunnan ja Vahalahden koulun mahdollisen lakkauttamisen säästösyihin vedoten. Nokialaisina veronmaksajina ymmärrämme kaupungin ahdingon ja säästötarpeet. Veronmaksajina ja kaupungin tasavertaisina asukkaina kuitenkin myös vaadimme, että säästöjen tavoittelu tapahtuu oikeudenmukaisin perustein lapsien hyvinvointi huomioiden ja asioita tarkastellaan todellisiin faktoihin pohjautuen. Tarkastellessamme sivistystoimen esittämiä selvityksiä, olemme havainneet ristiriitaisuuksia Taivalkunnan koulun oppilasmäärän kehityksessä ja koulun kustannuksissa. Selvitys ei nosta myöskään esille vaikutuksia lasten hyvinvointiin.

Koululakkautuksista keskusteltaessa kyse ei ole vain koulusta. Kyse on myös siitä, minkälaiseksi kaupungiksi Nokia haluaa profiloitua. Tulevaisuudessa kunnat ja kaupungit tulevat taistelemaan entistä enemmän alueelle muuttavista asukkaista. Mitä monimuotoisemmin kaupungilla on tarjolla erilaisia asumisvaihtoehtoja palveluineen, on tällainen kaupunki todennäköisemmin muuttovoittoinen. Kyläkuulttuuri on edelleen arvostettua Suomessa ja sen arvostus lisääntyy koko ajan ekologisten ja omavaraisuusarvojen noustessa entistä tärkeämmiksi.

Säästöjä tavoiteltaessa katse pitää suunnata pitkälle aikavälille ja säästölaskelmissa tulee huomioida toimenpiteiden vaikutukset kaikilla eri sektoreilla. Poliitiikan tulee olla yhtenäistä ja eri osa-alueiden tukea toisiaan. Yhden sektorin tuoma mahdollinen säästö ei auta kaupungin kokonaistilannetta, jos toinen sektori joutuu ottamaan kustannukset maksaakseen.

Suomen kunnissa on viime vuosina ollut trendi pienien koulujen lakkauttamiselle säästösyihin vedoten. Erikoista tässä yhtälössä kuitenkin on se, että tällä tavoin haettuja säästöjä ei ole pystytty osoittamaan todeksi, vaan kaikista koulutusmuodoista juuri perusopetuksen menot ovat olleet eniten kasvussa. Missä ovat siis perusopetuksen säästöt, jos niitä saadaan pieniä kouluja lakkauttamalla ja rakentamalla isoja kouluyksiköitä? Ja miksi näitä ”säästöjä” ei ole tutkittu ja osoitettu toteen?

Tuntuma on, että Nokian kaupunki on menossa mukaan tähän samaan suden kuoppaan. Haluamme tällä vastineella tuoda esille vaihtoehtoisia ratkaisuja säästöjen hakemiselle, tarkentaa sivistystoimen esittämiä lukuja sekä esittää tarkentavia kysymyksiä selvitykseen liittyen sekä Nokian poliittisiin linjoihin. Haastamme myös Nokian kaupunkia tekemään yhteistyötä Taivalkunnan kyläläisten kanssa ja hakemaan innovatiivisia ratkaisuja säästöjen aikaansaamiseksi ja olemaan edelläkävijä kouluverkoston kehittämisessä. Peruste: ”Näin on viime vuosina toimittu monessa muussakin kunnassa”, ei ole millään tasolla riittävä.

Ja silti, vaikka mentäisiin säästötavoitteet edellä, on Taivalkunnan koulun mahdollista pärjätä tässäkin kilpailussa.

Säästöjen tavoittelu kaikkein herkimpien yksilöiden eli lasten kustannuksella on hyvin kyseenalaista. Lapsuusajan hyvinvointi heijastuu kiistatta nuoruus- ja aikuisikään. YK:n lastenoikeuksien julistuksessa sanotaan, että lasta koskevissa päätöksissä on ensimmäisenä otettava huomioon lapsen etu. Koulujen lakkauttamisen taloudellisia vaikutuksia arvioitaessa tulee arvioida myös lasten hyvinvointinäkökulmaa, koulukuljetuskustannuksia, vaikutuksia kyläyhteisöön ja sen yksilöiden hyvinvointiin. Muun muassa nämä seikat huomioon ottaen, koulun lakkauttaminen ei

tällöin vähennä kustannuksia, vaan pikemminkin lisää pitkän aikavälin kokonaiskustannuksia. Näitä arvioita ei sivistystoimen selvityksessä ole tehty riittävällä tasolla.

Taivalkunnan kylässä ja koulussa on paljon potentiaalia. Kylällä itsessään on olemassa useita palveluja, harrastusmahdollisuuksia ja tapahtumia niin kyläyhdistyksen kuin yritysten toimesta. Taivalkunnan kylä on esimerkillinen siinä, mitä kyläyhteisön aktiivisuus ja kehittämishalu voi saada aikaan. Kyläyhteisö on kehittänyt kylää jo vuosikymmeniä – se on muun muassa laittanut alulle kyläkoulun toimimisen palkittuna ja kansainvälistäkin huomiota saaneena yrittäjäyyskouluna. Muita kyläyhteisön aktiivisuudesta konkreettisia esimerkkejä ovat muun muassa myös aktiivinen kevyenliikenteenväylän, vesihuollon ja kuituverkkoyhteyksien edistäminen, turvallisuus- ja kyläsuunnittelussa, osallistuminen aktiivisesti Taivalkunnan markkinointiin ja yhteistyön tekeminen kaupungin kanssa.

Ainoa mutta asiassa on se, että kylä ja koulu tarvitsivat myös Nokian kaupungin todellisen tuen toiminnalleen. Tuki tarkoittaa tahtotilaa säilyttää Nokian kaupungin monimuotoisuus. Tuki tarkoittaa tasapuolista aluekehityspolitiikkaa ja tasapuolista alueiden markkinointia. Tuki tarkoittaa rakennus- ja poikkeuslupien myöntämistä Taivalkuntaan. Näin on päätetty jo vuonna 2016, mutta silti lupia on evätty useasti. Tuki tarkoittaa koulurauhaa. Rauhaa, joka oli luvattu vuoteen 2022 saakka, lupaukset nyt unohtaen. Jos koulun toiminta lakkaa, loppuu moni muukin toiminta Taivalkunnan kylästä.

Taivalkunnan koulu täyttää 100 vuotta vuonna 2022. Jotain on tehty oikein, koska koulurakennus seisoo edelleen pystyssä; terveenä ja vireänä. Tämä jos mikä voisi olla Nokian kaupungille imagollisesti ja kulttuurillisesti merkittävä asia ja ylpeyden aihe.

1 TAIVALKUNNAN KOULUN KULURAKENNE

Tässä osiossa laskemme auki Taivalkunnan koulun kulurakennetta siltä osin kuin tietoja on ollut käytettävissä ja esitämme tarkentavia kysymyksiä sivistyslautakunnan tekemille laskelmille. Nokian kaupunki on perustellut koulun lakkauttamista siitä aiheutuvilla säästöillä. Säästöjä ei ole kuitenkaan voitu osoittaa todeksi. Ei Nokiassa, eikä muissa kunnissa, joissa koulujen lakkautuksia on tehty.

1.1 Kiinteistökulut

- Kiinteistökulut ovat lähes kaksinkertaistuneet vuodesta 2016 – miksi näin on tapahtunut?

Kiinteistön PTS vuodelta 2016 kerrotaan suurimpien investointitarpeiden kohdistuvan lämmitys- ja sähköjärjestelmien puolelle. Sähköjärjestelmä on uusittu ammattikoulu yhteistyössä 2000-luvulla ja tätä yhteistyömallia on hyvä jatkaa tulevaisuudessakin..

Sisäinen vuokra ilman investointien poistoa on kehittynyt seuraavasti:

- 2016 79 000€
- 2017 73 938€ (Suunnitelman mukainen poisto ”Investointi vuokra” 5 089€)
- 2018 93 596€ (Suunnitelman mukainen poisto ”Investointi vuokra” 5 861€)
- 2019 125 000 – 135 000€ (sivistystoimen esitetyt luvut)

Sisäinen vuokra on siis noussut 4 vuodessa lähes kaksinkertaiseksi.

Sivistystoimi on verrannut tietoja myös vuoden 2019 talousarvioon (eikä toteumaan), jolloin kiinteistön kulut olisivat 175 000€ vuodelle 2019. Näin on saatu näyttämään yhdessä talousarvion henkilöstökulujen kanssa (205 000€) kustannukset vuodessa per oppilas 11 880€.

1.1.2 Ratkaisuehdotuksia kiinteistökulujen kompensoimiseksi

Kun asiaa katsotaan laajemmin, Taivalkunnan koulun käyttöpotentiaali ei rajoitu vain opetustarkoitukseen, vaan järkevällä suunnittelulla ja rohkeilla ratkaisuilla koulun avulla voidaan elävöittää ja monipuolistaa koko Nokian aluetta, nostaa tilojen käyttöastetta ja saada tulovirtaa kattamaan käyttökustannuksia. Seuraavassa taulukossa on nähtävissä ratkaisuehdotuksia, joita Taivalkunnan kyläläiset ovat yhdessä ideoineet.

RATKAISU	TOIMENPITEET	HYÖDYT
----------	--------------	--------

Koulun tilojen jakaminen	Käyttämättä olevien tilojen vuokraus useamman toimijan käyttöön. Tilojen vuokraus esimerkiksi yritys-/liiketoimintakäyttöön.	<ul style="list-style-type: none"> • Vuokratulot • Oppilaiden ja yrityksen välinen yhteistyö
Majoitus kesäaikana	Koulun tilojen käyttäminen kesäaikana majoitustarkoitukseen. Majoitustarvetta tälläkin hetkellä olisi golfrippileiriläisille ja hevosleiriläisille.	<ul style="list-style-type: none"> • Vuokratulot • Positiivinen imago • Tällainen toimintamalli on kehkeytymässä myös Pitkäniemen alueelle.
4H-toiminta kiinteistön hoitamisessa	Aloitetaan 4H-toimintana työllistämään alueen nuoria. Kiinteistön siivouksen, piha-alueen yms. kunnossapitotöitä.	<ul style="list-style-type: none"> • Kiinteistönhoidon kuluissa säästäminen. • Nuorten työllistyminen • Kylän palveluverkon kehittyminen (ikäihmisten pihatyöt, lapsen hoito 4H-toiminnan kautta).
Esiopetus koululle	Mahdollisuus esiopetukseen Taivalkunnan koululla.	<ul style="list-style-type: none"> • Esikoululaisten kyytien tarve poistuisi → säästöjä • Koulun tilojen käyttöasteen lisääntyminen • Esiopetusresurssien vapautuminen Nokian alueilla

1.2 Henkilöstökulut

Sivistystoimen esittämien lukujen säästöt eivät tule konkretisoitumaan seuraavien kahden vuoden aikana johtuen Nokian koululle perustettavien uusien ryhmien johdosta. Opetusryhmäkoko oli Suomessa vuonna 2016 keskimäärin 20,1 oppilasta 1-6.luokilla. Suurina ryhmäkokoina pidetään yli 25 oppilaiden ryhmiä. Taivalkunnasta tulevat lapset nostaisivat luokkakoon yli OAJ-suosituksen ja tästä syystä pakottaa perustamaan uusia ryhmiä varsinkin, kun peilataan tämän hetken todellista lapsien määrän vuosille 2020 – 2026 (kts. kyläläisten tekemä laskenta kohdasta 2).

RATKAISU	TOIMENPITEET	HYÖDYT
Erityisopetus	<ul style="list-style-type: none"> • Taivalkunnan alueelta on tällä hetkellä 	<ul style="list-style-type: none"> • Erityisestä tuesta hyötyvät

Taivalkunnan koululle	<p>useita oppilaita Nokian muissa kouluissa erityisopetustarpeen vuoksi.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yhden opetusresurssin muuttaminen erityisopettajaresurssiksi. Korvaten esimerkiksi kielten opettajaresurssi IT-tekniologian avulla. 	<p>oppilaat pääsisivät opiskelemaan lähikoulussa.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kuljetuskustannukset ja kuljetukseen liittyvät epäkohdat poistuisivat.
IT-tekniologian hyödyntäminen opetuksessa	<ul style="list-style-type: none"> • Kielten opetus yhteistyössä esimerkiksi Vahalahden kielten opettajan kanssa IT-tekniologian avulla • Kartoitetaan muut mahdollisuudet tekniologian hyödyntämiseen 	<ul style="list-style-type: none"> • Henkilöstöresurssien järjeistymisen → säästöt
Valinnaiset oppiaineet	<ul style="list-style-type: none"> • Peruskoulujen välinen yhteistyö. • Valinnaisten aineiden valitseminen eri kouluista (Taivalkunnan vahvuuksina golf, yrittäjäyys) 	<ul style="list-style-type: none"> • Laajemmat mahdollisuudet oppilaille • Olemassa olevien resurssien ja ainutlaatuksuuksien hyödyntäminen

1.3 Koulun lakkauttamisen aiheuttamat kuljetuskustannukset

Kaupungin osoittama vaihtoehto koulukyydeille ei täytä tällä hetkellä kaikilta osin perustuslain pykälien ja 32 § ja tieliikennelain 142 § mukaista koulukuljetusta. Tieliikennelain 142 § sanoo yksiselitteisesti, että koulu- ja päivähoitokuljetukseen käytettävässä linja-autossa saa kuljettajan lisäksi kuljettaa enintään rekisteriin merkityn istumapaikkaluvun mukaista määrää matkustajia. Tällä hetkellä Taivalkunnasta kulkevat linja-autovuorot ovat niin ruuhkaisia, että suuri osa oppilaista joutuu seisomaan, eikä heille ole tarjolla istumapaikkaa. Tieliikennelain 88§ määrittää myös turvavyön tai muun turvalaitteen käyttövelvollisuuden. Tällä hetkellä käytössä olevissa linja-autoissa ei ole turvavöiden käyttömahdollisuutta.

Lain noudattaminen vaatii linja-autovuorojen lisäämistä. TKL:n linjaliikenteen suunnittelijan mukaan yhden linjavuoron lisääminen aamu- ja iltapäivään maksaa noin 50 000 €. Jo yhden vuoron lisäämisellä kuljetuskustannukset nousevat huomattavasti verrattuna sivistystoimen (2019) esittämään (6000€) lukemiin. Nämä kustannukset ovat kustannuksien nousua kaupunkikehityspalveluille, jolloin kokonaiskustannustarkastelussa Nokian kaupungille tulee lisäkustannusta 50 000€

Sivistystoimen (2019) selvityksessä ei tule esiin, toteutuuko oppilaille yhdenvertaisuuslain 6§ ja perusopetuslain 32§ mukaiset oikeudet odotusajan ohjattuun toimintaan ja osallistumiseen liittyen. Arvio tulee tehdä niin mahdollisuudesta aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistumisesta kuin mahdollisuudesta olla rauhassa oppitunnilla loppuun saakka. Koulukuljetusten aikataulu ei saa aiheuttaa lapselle kiirettä tai liian pitkää odottelua.

Sivistystoimi (2019) toteaa esityksessään, että linja-automatka kestää Taivalkunnasta Nokian koululle vain 10min. Tämä ei pidä paikkaansa. Matka-aikaan tulee laskea myös siirtyminen linja-

autoon ja odotusaika koulun päättymisen ja linja-auton lähtemisen välillä. Itse linja-automatkan kesto riippuu siitä, missä päin Taivalkuntaa oppilas asuu, kymmenen minuutin matka-aika ei toteudu tällä hetkellä yhdenkään Taivalkunnan oppilaan kohdalla.

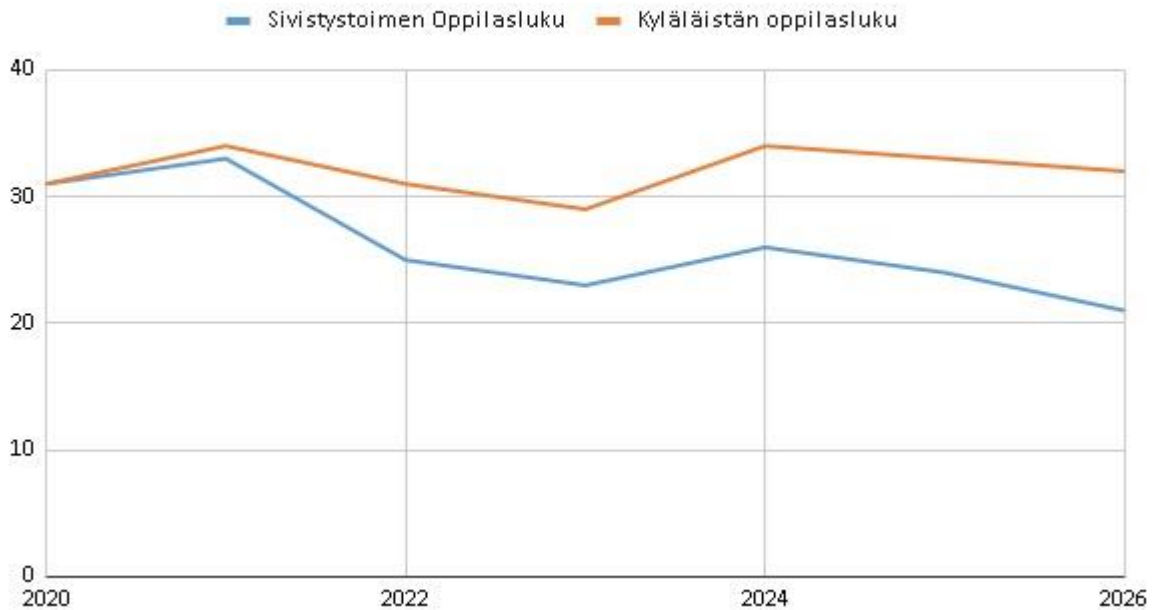
Perusopetuslaki 6§ määrittää, että opetus tulee kunnassa järjestää siten, että oppilaiden matkat ovat asutuksen, koulujen ja muiden opetuksen järjestämipaikkojen sijainti sekä liikenneyhteydet huomioon ottaen mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä. Etenkin 1-3.luokkalaisten kohdalla matkan turvallisuus ei ole taattu. Etenkin talviaikaan Taivalkunnantien huolto on niin heikkoa, että matka ei ole turvallinen. Mahdollisuus opiskella omassa lähikoulussa olisi inhimillisen matkan päässä.

LIKESin toteuttamassa tutkimuksessa (LASERI-tutkimus 2013) on osoitettu koulumatkan kulkutavan olevan yhteydessä muuhun liikunta-aktiivisuuteen ja fyysisesti aktiiviseen elämäntapaan niin lapsuudessa kuin aikuisena. Lapsuudessa ja nuoruudessa koulumatkojen kävely tai pyöräily ennustavat fyysisesti aktiivista elämäntapaa myöhemmin elämässä ja koulumatkansa kävellen tai pyörällä liikkuvat lapset ovat myös vapaa-ajallaan aktiivisempia. Liikunnan osoittamat terveystaikutukset ovat kiistattomia aina vanhuuteen saakka. Lapsien kannustaminen liikkumaan säästää pitkällä tähtäimellä terveydenhuollon kustannuksia. Tämä tulee huomioida päätöksenteossa poikkisektorisena ajatteluna.

2 TAIVALKUNNAN KOULUN OPPILASMÄÄRÄT

Kuvatussa viivadiagrammissa on nähtävillä sivistystoimen esittämä Taivalkunnan lapsimäärän kehitys tulevina vuosina ja kyläyhteisömme keräämä tällä hetkellä olevan täysin ajantasainen tieto Taivalkunnan lapsimäärästä. Kyläyhteisömme on kerännyt tiedot lapsimäärästä ovelta-ovelle taktiikalla eli laskelmassa ovat mukana myös Taivalkuntaan muuttaneet, muuttamassa olevat (vahvistuneet kiinteistökaupat) sekä syntymässä olevat (vuosi 2019), joita ei sivistystoimen laskelmissa ole vielä nähtävissä.

Oppilaiden määrän kehitys 2020 - 2026

Kuten kaaviosta näkee, Taivalkunnan lapsimäärä ei ole todellisuudessa putoamassa vaan se on pysymässä tasaisena. Taivalkunnan koulun oppilasmäärät on myös mahdollista saada nousemaan, mikäli tahtotila tarvittavien toimenpiteiden toteuttamiseksi löytyy. Meiltä kyläläisiltä se löytyy, toivomme, että se löytyy Nokian kaupungilta. Esitämme tähän ratkaisuehdotuksia alla olevassa taulukossa.

Mikäli Taivalkunnan koulu lakkautettaisiin ja oppilaat siirtyisivät Nokian kouluun, nousee jo sivistystoimen esittämällä vähäisemmällä oppilasmäärällä luokkakoko Nokian koulussa liian suureksi OAJ:n suositukseen nähden. Sivistystoimen (2019) esittämä luokkakoko tulisi olemaan 27oppilasta/luokka. OAJ ehdoton maksimisuositus perusopetuksen luokkakoosta on 25oppilasta/luokka ja tämä on jo todella iso luokka (Vallisto-Paulanne 2019). Taivalkunnan oppilasmäärän ollessa todellisuudessa suurempi kuin mitä sivistystoimi esittää, nousevat luokkakoot entisestään. OAJ on osoittanut jo aiemmin kaupungille huolensa Nokian koulujen suurista luokkakoista ja tästä huolimatta luokkakokoja ollaan valmiita kasvattamaan huolestuttavien rajojen yli.

Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisussa (2015) osoitetaan, että suurien luokkakokojen haittavaikutuksista on olemassa laajasti tutkittua tietoa niin heikentyneinä oppimistuloksina, jatko-opiskelumotivaation pienentymisenä kuin häiriökäyttäytymisen lisääntymisenä. Muutamia haittavaikutuksia mainitaksemme. Tutkimustietoa aiheesta löytyy kattavasti.

Nokian kaupungin tulee huolehtia, että opetuksen laatu säilyy ja yksi tekijä etenkin perusopetuksen tasolla, on riittävän pienet luokkakoot.

Viivadiagrammissa verrataan sivistystoimen lapsimääräennustetta ja kyläyhteisömme keräämää ovelta-ovelle laskelmaa. Sivistystoimen luvut menevät alaspäin, kun kyläyhteisön keräämät luvut

pysyvät tasaisena/nousevat. Lapsimääriä on myös mahdollista saada nousemaan markkinoinnilla ja jos kaupunki saadaan sitoutumaan rakennuslupien myöntämiseen.

Vuonna 2016 on tehty valtuuston päätös keventää poikkeuslupien myöntämistä. Näin ei ole kuitenkaan tapahtunut, vaan 8 lupaa on eväty. Haluamme saada kaupungilta selvityksen, miksi näin on toimittu.

2.1 Ratkaisuehdotuksia koulun oppilasmäärän kasvattamiseksi

RATKAISU	TOIMENPITEET	HYÖDYT
Nokian aluekehitys- ja rakentamispolitiikka	<ul style="list-style-type: none"> Poikkeus- ja rakennuslupien myöntäminen alueelle. Kaupungin tulee omalla alue- ja rakentamispolitiikallaan tukea ja houkutella lapsiperheitä Taivalkunnan alueelle. Infrastruktuurin tukeminen (ELY kevyen liikenteenväylä, viemäriverkoston kasvu) 	<ul style="list-style-type: none"> Nokia pysyy monipuolisia asumisvaihtoehtoja tarjoavana kaupunkina Lasten ja kyläläisten turvallisuus Kaupunkilaisten tasapuolinen kohtelu
Taivalkunnan markkinointi lapsiperheille	<ul style="list-style-type: none"> Vähintään 5 vuoden lisääika koululle, jonka aikana kylän markkinointiin sitoudutaan niin kyläyhdistyksen kuin kaupungin puolesta Tasapuolinen markkinointi eri kaupunginosien välillä Kyläläisten markkinointitiimi – Tunne Taivalkunta 	<ul style="list-style-type: none"> Lapsiperheiden määrän lisääntyminen Taivalkunnassa ja siten myös Nokialla Kaupungin monimuotoisuus Kulttuurihistorian vaaliminen ja säilyttäminen
Koulun hyödyntäminen puhtaan sisäilman kouluna	<ul style="list-style-type: none"> Nokian sisäilmaongelmaisista kouluista mahdollisuus siirtyä puhtaaseen kouluun Hyödyntäminen väistötiloina, kun koulukorjauksia tehdään. 	<ul style="list-style-type: none"> Oppilaille ja opettajille terveellinen ympäristö Kaikille mahdollisuus terveeseen sisäilmaan

2 Taivalkunnan koulun ainutlaatuisuus ja sen tuomat mahdollisuudet

Tiivistetysti sanoen: Taivalkunnan koulu on lapsenkokoinen elämäntaitoja tukeva oppimisympäristö. Sen oppimisympäristö mahdollistaa alun elinikäisen oppimisen polulla, jota opetussuunnitelmassakin korostetaan ja nyky- ja tulevaisuuden työelämässä tarvitaan entistä enemmän. Pieni koulu on joustava, sillä on mahdollista toteuttaa innovaatioita ketterästi.

Taivalkunnan koulu on palkittu yrittäjyyskouluna ja se on saanut sekä kansallista että kansainvälistä huomiota. Taivalkunnan koulu on edelläkävijä ja suunnan näyttäjä. Se olisi sitä vielä vahvemmin, jos sen kivijalkaa ei jatkuvasti nakerrettaisi lakkautusuhkauksilla. Mihin tämä koulu voisikaan kehittyä, mikäli se saisi ansaitsemansa tuen? Ja mihin kaikkialle sen toimintamalleja voitaisiin monistaa, jotta mahdollisimman useat hyötyisivät niistä? Aina ei tarvita myöskään erillisiä hankkeita hyvien toimintamallien kokeilemiseksi ja luomiseksi.

Taivalkunnan koulu on profiloitunut myös Suomen ainoana Golf-kouluna. Yhteistyö Nokia River Golfin kanssa on tuonut huomiota Golf-liitolta saakka, NRG on palkittu koulugolf-toimintansa ansiosta. Koululaisista on noussut myös useita lupaavia golfareita, jotka ovat useana vuonna kisanneet menestyksekkäästi junnutoureilla. Heistä nimeltä mainittakoon Eero Lehtimäki, Aleksi Saarela, Sofi Jokinen ja Leevi Leskinen. Taivalkunnan koulun yhteistyö Golfin kanssa tuo tunnettuutta koko Nokian kaupungille.

Nokian River Golf on linjannut omaan strategiaansa golfrippileirin järjestämisen. Suunnitelmien toteutumisen esteenä on toistaiseksi ollut majoituksen puuttuminen. Taivalkunnan koululla olisi kesäaikana mahdollista sänkyjärjestelyin tuottaa tarvittava majoituskapasiteetti, joka toisi vuokratuloja Taivalkunnan koululle.

Hevosharrastus on vahvaa Taivalkunnassa. Kylän hevosityrittäjät/harrastajat ovat useana kesänä suunnitelleet hevosleirien järjestämistä Taivalkunnassa. Puitteet tähän ovat loistavat, mutta majoitustilojen puute on estänyt järjestämisen. Koulun majoituskapasiteetille olisi siis käyttöä useammasta suunnasta. Ja mitä kaikkea muuta tähän ympärille voitaisiinkaan rakentaa!

Ideoita Taivalkunnan koulun kehittämiseksi on noussut kylältämme useita, ja ne tukevat sekä kaupungin säästötavoitteita että koulun kehittämistä ja sen monimuotoisuutta.

Taivalkunnan kyläkoulun edut oppilaan näkökulmasta ovat kiistattomat: Se on lähellä kotia, oppimisympäristö on virikkeellinen ja luonnon läheinen, ihmissuhteet koulussa ja kylällä ovat tiiviitä sekä koulun ja kodin välillä on tehokasta. Tutkimukset korostavat perusopetuksessa vuorovaikutuksen merkitystä oppimisessa. (Lehtinen & Vauras 2016). Kyläkoulussa toteutuu luonnostaan eri ikäisten oppilaiden yhteistyö, toisten auttaminen, vastuunottaminen ja vertaistuki. Opetussuunnitelmassa korostettu yhteisöllisyys toteutuu Taivalkunnan koulussa luonnostaan.

Taivalkunnan koulussa luokkakoot ovat inhimillisiä ja opettajalla on aikaa kohdata oppilaat yksilöllisesti.

Koulurakennus on terve, siellä ei ole sisäilmaongelmia. Uusimmassa valtuustoaloitteessa (Nokian uutiset) puurakentaminen nostettiin esille ja sen potentiaali tuotiin esiin

kouluinvestoinneissakin. Tässä meillä on valmiina yksi terve, puurakenteinen koulu. Muistetaan huomioida tämäkin investointeja mietittäessä.

3 KOULUN LAKKAUTTAMISEN AIHEUTTAMAT HAITTAVAIKUTUKSET

Opetuksen järjestäjän edustajat ovat velvoitettuja toimimaan siten, että oppilaan terveen kasvun ja hyvän oppimisen kriteerit täyttyvät. Mikäli näin ei ole, toimivat he virkavelvollisuuksiensa vastaisesti (Lehtola K. 2018). Koulun lakkauttamisen haittavaikutukset yltyvät niin oppilaiden kuin koko kylän hyvinvointiin. Näistä aiheutuvat välilliset kustannukset (sosiaali- ja terveystalvelujen kustannukset) tulee ottaa huomioon säästölaskelmissa. Tämän hetkisissä sivistystoimen laskemissa niitä ei ole poikkisektorillisesti huomioitu.

Asianomaisten eli lapsien kuuleminen asiassa on myös puutteellista. Koulun lakkauttamisen vaikutuksista on tehtävä lapsivaikutusten arvio ja lasten on päästävä lainmukaisesti osallistumaan päätöksentekoon. Yhteiskuntatieteiden tohtori ja lapsiasianvaltuutetun toimiston ylitarkastaja Tuukkanen T. (2015) tuo vahvasti esiin, että muun muassa lapsen oikeuksien yleissopimus (LOS 1989), perustuslaki, perusopetuslaki, kuntalaki, nuorisolaki ja lastensuojelulaki määrittävät yksiselitteisesti, että lapsia on kuultava ja heidän on saatava osallistua heitä koskevaan päätöksentekoon.

Koululakkautuksia selvittäessä on tehtävä moniammatillinen lapsivaikutusten arvio, jossa arvioidaan päätöksen vaikutuksia lapsiin. Lisäksi on selvittävä lasten mielipide päätöksenteon pohjaksi. Yhdistyneet kansakunnat on julistanut lasten olevan oikeutettuja erityiseen huolenpitoon ja apuun. Päätöksissä tulee siis aina huomioida ensin lapsen etu. Hallintolain mukaan lapsen etu ja oikeus on selvittävä moniammatillisesti ja lapsia itseään ja heidän mielipidettään on kuunneltava päätöksenteossa. Mikäli näin ei toimita, laissa määritellyt lapsen etu ja oikeudet on ohitettu. Lasten hyvinvoinnin turvaavien lakien noudattaminen on välttämätöntä, mutta sen lisäksi se on kustannustehokkainta ennaltaehkäisevää työtä lasten hyvinvoinnin eteen (Lehtinen K. 2018).

Koululaisten kuulemista ei ole tehty riittäväällä tasolla. Johdattelevat kysymykset kuten ”Onko kiva saada uusia kavereita?” eivät riitä lasten mielipiteiden kuulemiseksi.

3.1 Lapsiin kohdistuvat välittömät ja välilliset haittavaikutukset

Lapsuus on ihmisen herkin kehitysvaihe. Se luo pohjan yksilön myöhemmälle kehitykselle. Kuten edellä on mainittu, tulee lapsivaikutusarvio koulun lakkauttamisesta tehdä ennen päätöksentekoa.

Erityisiä, esiin nousseita huolia:

- Koulukiusaamisen lisääntyminen
- Inhimillisuus, kun lapsi kulkee pitkää koulumatkaa pitkiä matkoja ja kantaa koulureppua ja suksia tms. liikuntatunteja varten.
- Kerho- ja iltapäivätoiminta lapsen elämässä, joka jää puuttumaan
- Koulukuljetukseen lähteminen ennen koulupäivän päättymistä. Koululaisen lähteminen kesken oppitunnin koulukuljetuksen takia ja vaikutus oppirauhaan muilla oppilaille. Koulupäivän venyminen matkoineen kun koulupäivän jälkeen ei bussi tule heti päivän päätyttyä.

3.2 Kyläyhteisöön kohdistuvat haittavaikutukset

Taivalkunnan koulu on kaupungin ainoa lähipalvelu alueella ja opetuksen lisäksi koulurakennus on kyläyhteisölle elintärkeä. Se on kyläläisten ainoa mahdollinen kokoontumis- ja harrastuspaikka. Tällä hetkellä koulun salissa toimii kolmena iltana viikossa harrastustoimintaa niin yhdistysten kun yritysten toimesta ja kyläläisten osallistuminen näihin on ollut aktiivista. Lisää kiinnostuneita koulun salin käyttöön kyläläisten liikuntaharrastuksia varten on ollut viime aikoina. Viikoittaisten harrastusten lisäksi koulu toimii kokoontumispaikkana kyläläisille lähes kuukausittain kylätapahtumien ja kokousten merkeissä.

Jos koulu suljetaan ja laitetaan peruslämmölle, missä toteutetaan nämä harrastusmahdollisuudet ja kylän tapahtumat?

Harrastusmahdollisuudet eivät poistuisi vain koulun sisätilojen myötä, vaan myös koulun piha-alue (pallokenttä, urheilukenttä, puisto) veisivät suuren osan harrastusmahdollisuuksista. Tällä hetkellä lapset ja aikuiset pelaavat yhdessä näillä kentillä. Tämä vähentäisi huomattavasti koko kylän liikunnallista aktiivisuutta, jolla on pitkällä tähtäimellä paljon negatiivisia terveysvaikutuksia. Liikunnallisuuden tukeminen heijastuu vanhuuteen saakka ja paljon liikkuvat ihmiset ovat vielä ikääntyneinäkin terveitä vähän liikkuviin nähden.

Taivalkunta on sijainnillisesti loistava paikka lapsiperheille, jotka haluavat ympärilleen rauhaa, tilaa, luontoa ja yhteisöllistä elämistä. Koulu lisää alueen houkuttelevuutta merkittävästi. Mihin edellä mainittuja arvoja kannattavat lapsiperheet sitten muuttaisivat Nokian alueella, jos Taivalkunnan kaltaista paikkaa ei olisi olemassa? Niinpä. Ei ainakaan Nokialle, vaan kuntaan, jossa tällaista asumismuotoa on saatavilla. Koulun lakkauttaminen tulisi vaikuttamaan alueen kiinnostavuuteen ja sitä kautta vaikuttaisi alueen houkuttelevuuteen.

LÄHTEET

Finlex. Perusopetuslaki. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980628>.

[Finlex. Tieliikennelaki. https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1981/19810267](https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1981/19810267)

Lehtola K. 2018. Yleisohjeistus 2018 kouluverkkopäätöksenteossa huomioitavista asioita.

Nokian Uutiset. 11.10.2019. Valtuutettu ehdottaa, että Nokiasta tehdään puurakentamisen mallikaupunki: ”Varteenotettava vaihtoehto kouluinvestoinneissakin.”
<https://www.nokianuutiset.fi/a/6483071c-0054-4498-95d8-1e452993f6be>

Kirjavainen T., Pekkarinen T. & Uusitalo R. 2015. Resurssit, oppimistulokset, tulot ja taloudellinen kasvu. Teoksessa: Quakrim-Sovio N., Rinkinen A. & Karjalainen T. (toim). Tulevaisuuden peruskoulu. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2015:8.

Lehtinen E. & Vauras M. 2016. Kasvatuspsykologia. PS-kustannus. E-kirja.

LIKES. 2013. Xialon Y., Telamaa R., S.A.Viikari J. & Raitakari O. LASERI-tutkimus. Alkuperäinen julkaisu. Active commuting from youth to adulthood and as a predictor of physical activity in early midlife. The young Finns Study. Preventive Medicine 2013. DOI:10.1016/j.yped.2013.10.019

Pikka P. 2019. Taivalkunnan koulun ja Vahalahden koulun tulevaisuus. Kuntalaisillan materiaali 3.10.2019.

Pikka P.2019. Taivalkunnan koulun ja Vahalahden koulun tilanteen tarkastelu.

Tuukkanen T. 2015. Yhteiskuntatieteiden tohtori, ylitarkastaja lapsiasiavaltuutetun toimisto. Lasten osallisuus ja kuuleminen. http://lapsiasia.fi/wp-content/uploads/2016/05/Lasten_osallisuus_ja_kuuleminen_Terhi_24.9.2015.pdf

Vallisto-Paulanne R. 2019. Nokian OAJ paikallisyhdistyksen kokous 8.10.2019.

Unicef. 1989. Lapsen oikeuksien yleissopimus LOS 1989, Suomen ratifioima 1991. <https://www.unicef.fi/lapsen-oikeudet/sopimus-kokonaisuudessaan/>

LIITTEET

Liite 1: Adressi Taivalkunnan ja Vahalahden koulujen säilyttämiseksi

Liite 2: Puurakentamisen juttu